

# Kenya-arkipelagen

## Innan avresa

Jag och min kollega Alice Lagerhammar fick möjlighet att spendera några månader på Strathmore University i Nairobi via KTH Global Development Hub (GDH). Vi såg detta som ett utmärkt tillfälle att skriva examensarbete tillsammans och sökte därför MFS-stipendium. Det var alltså tack vare GDH som vi hamnade i just Kenya av alla ställen. Förberedelser innan avresan inkluderade vaccinationer och visumansökan. Jag tog alla vaccin som rekommenderas av UD.

## Ankomst

Jag anlände till till Kenya en månad innan vi var tvungna att vara där och hade därför mycket tid att utforska landet på egen hand.

Ett tips är att **inte** åka till landet innan försäkringen börjar gälla då det kan bli dyrt om man hamnar på sjukhus.

## Ekonomi

Kenya är ett land med stora kontraster, inte minst när det kommer till människors ekonomiska förhållanden. Jag försökte uppleva båda ändarna av spektrumet och kan konstatera att det är möjligt att köpa en huvudrätt för både 2.5 kr och 2500 kr. Det är alltså möjligt att komma undan extremt billigt om man så vill.

## Boende

Under min tid i Kenya bodde jag på många olika platser. Till en början bodde jag i ett studentrum i en 15-vånings byggnad i centrala Nairobi (Qwetu Wilson view student residences). Det var ett praktiskt boende då det låg centralt, med gångavstånd till universitetet, och mycket låg hyra 2400 kr i månad. Utsikten från en av mina fönster på fjortonde våningen:



Då jag reste mycket under min tid i Kenya spenderade jag mycket tid på olika hotellrum. Ett ok hotell i en medelstor stad kostar ca 150 kr per natt. När jag var klar med resandet flyttade jag till en bondgård i Nairobis förort Karen. Där arbetade jag som stalldräng i utbyte mot husrum och föda. Karen är en mycket fin plats att bo på och jag rekommenderar alla utbytesstudenter som söker bostad i Nairobi att överväga det.

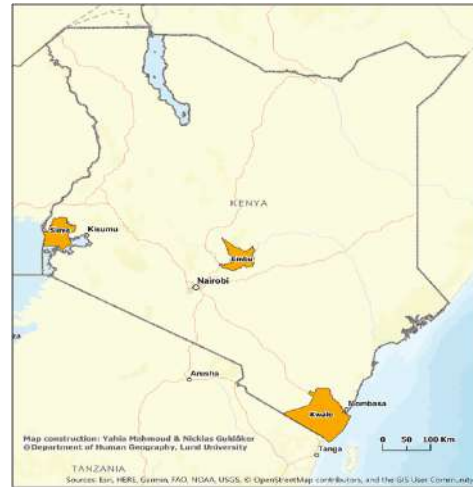


Dave, en av gårdens 9 hästar.

## Projektet

Syftet med projektet var att göra en uppföljningsstudie på ett tidigare forskningsprojekt. Forskningsprojektet handlar om biochar-ugnar i tre regioner av Kenya; Kwale, Embu och Siaya. Dessa regioner ligger väldigt långt ifrån varandra och projektet krävde mycket resande. Kwale, som ligger vid Kenyas havskust, var vår första destination. Efter Kwale så åkte vi till Embu som ligger i centrala Kenya och efter det så åkte vi till Siaya som ligger vid Victoriasjön i västra Kenya.

Arbetet gick ut på att intervjua bönder om deras upplevelse med en biochar-producerande ugn de tilldelades några år tillbaka. Det var ett ganska stort forskningsprojekt som det aldrig hade gjorts någon långsiktig uppföljning på vilket gör vår forskning högst relevant. I nuläget är vi i processen att få forskningen publicerad i en akademisk tidskrift.





## Staden och landet

Kenya är ett stort land som bebos av många olika människor med olika kulturer. Utöver de 50 stammarna så finns det även en stor Indisk population som anlände i samband med koloniseringen. Indierna har historiskt sett ägd majoriteten av tillgångarna i landet, inklusive den största banken, Kenya Commercial bank. Före självständighetsförklarandet 1963 ägde indier nästan tre fjärdedelar av de privata icke-jordbrukstillgångarna i landet [1].

Landet är väldigt segregerat och folk håller sig mycket till sina grupper och deras respektive geografiska områden. Som en besökare i landet har man därför en stor fördel i att man kan röra sig fritt och inte begränsas av sitt ursprung. Detta leder till att jag som enbart spenderat ca 5 månader i Kenya har sett mer av landet än majoriteten av dess invånare.

Tidigt i min vistelse blev jag inbjuden att besöka the Royal Nairobi country club. Klubbens, som etablerades 1906, hade ett intressant arkiv som gav en inblick i landets historia. Varje år togs ett gruppfoto av klubbens medlemmar. Här är 1946, 1961 (precis innan självständighetsförklaring) och 1988. Man kan se en tydlig demografisk trend bland medlemmarna. För några år sedan läste jag boken *Burmese days* av George Orwell. Den handlar just om en country club i en brittisk koloni och jag rekommenderar den till alla som ska åka till Kenya.



På lördagar arrangerades en marknad i Karen där Nairobis expatriater samlades. Här kunde man finna bland annat engelsmän, tyskar och ryssar som är permanent bosatta i landet. Det gav en inblick i hur den segregationen finns kvar ännu idag även om den inte är lika officiell.

En av de platser i Kenya som gjorde störst intryck på mig var Kainuk. Det är en liten by i norra Kenyas öken där samtliga invånare lever under miserabla förhållanden. Alla jag träffade, med undantag för de två prästerna, var gravt alkoholiserade. Samtliga barn uppvisade symtom för kronisk leversvikt till följd av drickandet. I de mildare fallen handlade det om gulnade ögonvitor och tandproblem, medans vissa individer hade totalt förlorad leverfunktion och därmed vandrade runt i total förvirring med öppna, oläkbara, sår. Alkoholerna tillverkas av de majs mjöl som byn får via bistånd. Vanligtvis brukar reseberättelser om Kenya beskriva slummen som de värsta platserna. Jag besökte det kändaste slumet Kibera och det farligaste slumet Mathare och kan intyga att dessa platser inte är i närheten av samma nivå som Kainuk.

## Fritid och aktiviteter

Det fanns inte så mycket tid för fritid utöver alla forskningsresor etc men den tiden jag hade spenderade jag på löpningsträning. Jag gick med i ett lag och vi tränade varje tisdag och torsdag med en coach. I Sverige är jag en helt ok löpare men i Kenya hade jag inte en chans: jag var överlägset långsammast i laget.



Utöver löpningen så spenderade jag mycket tid på Strathmore University. Jag blev erbjuden en tjänst som teaching assistant på en elkretsanalys kurs med simulering i LTspice men blev inlagd på sjukhus dagen innan det skulle börja.

Folk i Kenya är väldigt inkluderande och jag blev ofta inbjuden till folks hem och på resor, bröllop etc.



## Hållbarhet

Resan hade en tydlig hållbarhetsaspekt då forskning kan leda till minskade koldioxidutsläpp. Rent logistiskt var det inte hållbart då vi behövde åka mycket bil samt flyg till och från landet. Projekt låg i linje med Agenda 2030 och de Globala målen.



## Rekommendationer och övriga reflektioner

Jag tycker alla som har möjlighet borde åka till Kenya! Det är ett fantastiskt land med oändliga möjligheter. Utmärkt att kombinera MFS med GDH. Passa på att resa mycket. Jag gjorde många resor men den bästa vara nog till Lodwar, även känd som Kenyas gulag. Jomo Kenyatta, Kenyas första president och landsfader, deporterades till Lodwar av engelsmännen då han ansågs vara en politisk risk under revolutionen. Lodwar var landets avlägsnaste plats och var ett perfekt läger att isolera fångar. Efter att ha läst detta visste jag att jag var tvungen att ta mig dit. Att göra det kan dock vara en smula klurigt så jag kommer nu skriva en reseberättelse inuti denna reseberättelse för den som är intresserad av att återskapa resan:



Dag 1. Ta en matatu från Nairobi CBD till Naivasa (350 ksh) och besök Delamere farmen, den mest utvecklade jordbruksverksamheten i Kenya. Obs det är inte tillåtet att besöka farmen men det finns ett hål i staketet om man går längs motorvägen från Naivasha

Dag 2. Lifta från bensinmacken vid Delamere farmshop till Nakuru. Vi besökte Nakuru fängelset och fick en privat guidad tur av anläggningen av stadens polishchef. Poliserna förklarade hur de var tröttsamt hur det alltid kom representanter från olika mänskliga rättighetsorganisationer och försökte få dem att behandla fångarna bättre. De förstod inte syftet med det. Nakuru är en intressant stad att besöka då engelsmännen använde det som ett administrativt centrum för regionen och man kan därför hitta flera gamla fina byggnader från denna tid.

Dag 3. Lifta från Nakuru till Eldoret. Vi lyckades hitta några hantverkare med en pick up truck där vi fick sitta på flaket. För att undvika statliga ingrepp så ville hantverkarna hålla oss långt från motorvägen och använde småvägar i bergen. Detta var bra för oss då vi fick uppleva hjärtat av rift valley från flaket på bilen. Otroligt vackert. Detta är platsen som har producerat världens bästa löpare, Eliud Kipchoge, som var den första att springa marathon på under 2 timmar. När man reser området är det inte svårt att förstå varför. Det kunde vara flera kilometer till nästa by när man såg en grupp barn i femårsåldern vara ute och jogga på väg hem från skolan iklädda skoluniformer och bärandes på ryggsäckar. I Eldoret finns en av de bästa restauranger i Kenya, Sunjeel Palace, som jag tycker man bör besöka. Även Kipchoge stadium är värt ett besök då professionella löpare från hela världen väljer att träna där och de har inget emot att man följer med några varv.



Dag 4.

Lifta mellan Eldoret och Kitale. Kitale är känt för att odla majs. Vi liftade med en sydsudanesisk kvinna som hade bott i Kenya hela sitt liv men inte kände en enda Kenyansk människa. Alla hennes vänner var från Sydsudan och hade sina egna communities. Vi besökte hennes hem i Moi's Bridge och jag gav kex till barnen. Av Kitale har jag inget minne annat än att det regnade mycket och denna bild:





Dag 5.

Liifta mellan Kitale och Lodwar. Denna sträcka bör kanske egentligen delas upp i två delar. Vi underskattade helt klart hur lång tid det skulle ta och var inte framme förens tidigt på morgon dagen efter. Efter att ha liftat och gått extremt långt i regn hela förmiddagen lyckades vi till slut få lift med Andrew, en lastbilschaufför som skulle köra majsmjöl till Lodwar. Vi hade väldigt tur att hitta honom då vägen dit är den farligaste i hela landet. Vägen är farlig på grund av två anledningar: dels för att den i början passerar väldigt branta bergspass där det ofta regnar. Vi såg andra lastbilar längst vägen som hade kört av vägen samma dag och fallit tiotals meter. Andrew var dock duktig på att köra och vi drabbades lyckligtvis inte av samma öde som de andra lastbilarna.

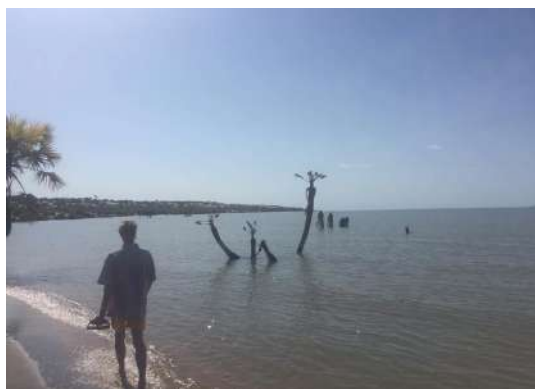


Den andra faktorn som gör denna etapp så farlig är banditer. När man har passerat bergspasset kommer man ner i en öken och när snart Kainuk, misärbyn som jag nämnde tidigare. Här behövde vi vänta några timmar på att flera lastbilar skulle anlända så vi kunde bilda en grupp för att reducera risken att bli rånade av banditer.

När det precis började skymma vi redo att åka vidare in i öknen tillsammans med två andra lastbilar. Karavanen visade sig vara effektiv mot banditer, men inte mot gränskontrollanter. Här hamnade vi i riktigt stort trubbel på grund av mig och ett misstag jag gjort med mitt visum. En av vakternas förslag på lösning var att jag skulle ge dem Alice, min resekompanjon, i utbyte att få passera. Deras resonemang var att de som ogifta män stationerade i öknen behövde en lägerkvinna att hålla dem sällskap. Till slut löstes problemet på ett annat sätt och jag och Alice kunde fortsätta. Vi fortsatte genom öknen hela natten och anlände tidigt morgon i Lodwar, sista staden på resan.



Dag 6. Även om vi nu var framme i Lodwar, slutet av sandvägen, så var resan inte slut. Vi behövde ta oss hela vägen fram till Lake Turkana. Vi anställde en man med en moped som sa att han visste vägen till sjön. Mannen körde oss rakt ut i öknen och efter några timmar av letande när bränslet började ta slut så erkände han att inte inte var helt säker på var sjön låg. Vi hittade några kamelskötare som pekade oss i rätt riktning. När bränslemätaren stod på noll var vi framme vid sjön, den mest avlägsna destinationen i Kenya.



**Källor**

[1] Leys, Colin, Underdevelopment in Kenya: The Political Economy of Neo-Colonialism, 1964-71, London, Heinemann, 1975, p.45